

SLOVENSKI NAROD.

Iznajja vsak dan zvečer, izjema nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 8 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša pošta. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izloče frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoli po pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalne tolažbe.

Politični otročarij okrog »Slovenca« so v soboto razveselili slovensko javnost s člankom, v katerem zopet prorokujejo smrt napredne stranke.

Navajeni smo že takih prorokovanj. Že dobrih deset let obetajo klerikalci svojim vernikom: Še nekaj tednov potrpite in slovenskemu naprednjstvu bo konec in liberalizem bo premagan. Minevajo tedni in minevajo leta, a napredne stranke še ni konec. Nasprotno, pridružuje se jej vedno novi somišljeniki, tako da je danes že ni vasi v hribih, kjer bi ne imela napredna stranka somišljenikov. Bistrijo se pojmi in razširja se spoznanje, da je klerikalizem nesreča vseh nesreč, boj proti njemu pa potreben v obnem interesu.

Klerikalci pa se delajo, kakor da vsega tega ne vidijo. Minevajo tedni in minevajo leta, napredni stranki še vedno ni konec, a vendar se klerikalci niso naveličali prorokovati, da se naši stranki bliža zadnja ura, da je naša stranka pravzaprav kadaver. In somišljeniki poslušajo potrpežljivo te otročarije in nič ne pomislijo, kako nasprotje tiči v tem, da niti parlamentarna revolucija ni mogla pomagati klerikalcem na površje, da ima napredni »kadaver« tako moč, da ga niti najstrehovitejši napor živega klerikalizma ne morejo spraviti s pota!

Sobotno modrovanje »Slovenčev« o prihodnosti napredne stranke se naslanja na neko notičico, ki jo je priobčila dunajska klerikalno-oficijozna »Information«. Kaj ta korespondenca o naši stranki piše, nas ni še nikdar alteriralo in nam je preklicano vse jedno, kake nazore ima o naši prihodnosti. Da pa bodo vedeli naši čitatelji, pri čem da so, jim povemo, da »Information« ni na posebno dobrem glasu in da se zlasti naši klerikalci radi k nji zatekajo.

V tej korespondenci je torej izšel dopis, čigar avtor je mnenja, da klerikalci pri novih volitvah v Kranjski deželni zbor morda dobe večino, da so v napredni stranki skrite struje, ki bodo

dovedle do tega, da se napredna stranka demokratizira, a kadar se to zgodi, bo imela klerikalna stranka sovražnika, ki ji bo dal več opravka, kakor Tavčarjeva skupina.

Iz tega ugibanja neznanega dopisnika dunajske »Information« skušajo klerikalci kovati kapital. Z naivnostjo, ki kar usmiljenje vzbuja, razglašajo ti ljudje to poročilo kot izraz vladnega mnenja (!!) in kot dokaz, da vlada računa z zmago klerikalne stranke pri eventualnih novih volitvah in kot dokaz, »da je to, kar »Narod« piše o moči liberalne stranke, prazno govoričenje.«

Od srca privoščimo klerikalcem to tolažbo. »Slovenčev« halucinacije morajo vplivati na prečistite klerikalce kakor blažilne kapljice na skelečo rano. Čemu se morajo klerikalci tako neznanosko pehati, da bi prišli vsaj deloma do veljave, čemu morajo potem klerikalci voditi besno vojno in celo obstrukcijo, ako napredna stranka nima nič moči, to ne bo farovski gospod motilo veselja pri čitanju »Slovenčev« članka.

Kakor doslej že deset let, tako smo radi pripravljeni, še novih deset let poslušati taka prorokovanja o smrti napredne stranke in o gotovi zmagi klerikalizma. Sicer je prav smešno, ako se klerikalci oglašajo sedaj s svojimi prorokovanji, ko vre v njihovem lastnem taboru, ko niti prvi duhovniki, ljubljanski kanoniki in semeniški profesorji s škofom na čelu ne čujejo izreči klerikalnim poslancem zaupnice, ali, če jih take otročarije tolažijo, jim tega veselja ne bomo kratili.

Napredna stranka se čuti zdravo in močno in lahko s pomilovalnim posmehom prenaša taka prorokovanja, toliko laglje sedaj, ko je vsled klerikalnega divjanja konsolidirana in solidarna kakor ni bila nikdar poprej, in gre v boj proti sleparskemu klerikalizmu s tistim navdušenjem, ki ga daje le spoznanje, da se bori za pošteno in sveto stvar proti političnim banditom.

absolutno, ali konstitucionalno... Kateri pritoki Gange so vam znani?

»Študiral sem zemljepisje Smirnova, toda prosim, da oprostite, v posameznosti nisem prodr. Ganga je neka reka v Indiji, in se zliva v ocean.«

»Tega vas nisem vprašal, temveč katere pritoke ima Ganga. Vi ne veste tega? In kje teče Araks? Tega tudi ne veste?... Jako čudno. Katera gubernija je Šitomir?«

»Poštna cesta 18, št. 121 v zaznamku.« Fendrikovo čelo je obil mrzel pot. Mežikal je z očmi in požiral je, da se je zdelo, kakor da hoče pogoltniti svoj jezik. »Resnico govorim, kakor da stojim pred Bogom, vaše visokorodje, je mrmral. »To lahko potrdi celo veliki duhoven... Enainvajset let sem služil in sedaj... Kolikor časa bom živel, bom molil k Bogu...«

»Dobro, pustimo zemljepisje. Kako daleč ste se pripravljali v aritmetiki?«

»V aritmetiki nisem ravno posebno izvežban, celo veliki duhoven lahko to potrdi... Od praznika Marijinega... se učim, učim se neprestano, a nimam nič od tega... Prestar sem že za duševno delo... Bodite milostljivi, vaše vi-

V Ljubljani, 11. avgusta.

Nagodba.

Poluradno se razglašja, da je tretje branje avtomnega carinskega tarifa končano. »Fremdenblatt« pravi, da so se poravnala bistveno važna nasprotja, a ker še ni rešeno, se dožene v ministrskih konferencah. V ta namen je ministrski predsednik Körber včeraj šel v Ratot k ministrskemu predsedniku Szellu, kamor so prišli tudi ogrski finančni minister Lukacs, trgovski minister Lang in poljedelski minister Daranyi. Konec tega tedna prideta Körber in Szell v Ischl in je brez dvoma, da bo potem cesar odločil glede tistih točk, o katerih se Körber in Szell nista mogla zjediniti. Sporazumljenje mej obema vladama se doseže, o tem smo sedaj lahko prepričani, če ne drugače pa po odločbi cesarja in smo tudi lahko prepričani, da pride tako doseženi načrt nagodbe na jesen pred parlament.

Štraj v Galiciji.

Oficijozno se zopet poroča, da pojema štrajk kmetijskih delavcev v Gališki. Bržčas je to uspeh pritiska. Maloruski listi poročajo naravnost strahovite posamičnosti o postopanju okr. glavarjev, orožnikov in vojaštva. Isti listi so dokazali, da se je uradomo neresnico poročalo o dogodkih v Gališki. »Slovenec« se dela velikega prijatelja teh delavcev, saj so daleč proč od nas, zamolčal je pa, da stoji katoliška duhovščina v dotičnih okrajih na strani zatiralcev teh delavcev in isto tako tudi poslanci tistih okrajev, čeprav sede v onem klubu, kateremu načeljuje veliki »ljudski prijatelj« dr. Šusteršič.

Kronanje angleškega kralja.

Tista ciganka, ki je kralju Edvardu VII. pred mnogimi leti prorokovala, da postane pač kralj, kronan pa da ne bo nikdar, torej vendar ni uganila resnice. Na dan 26. julija določeno kronanje se je moralo sicer odložiti in čulo se je, da se sploh ne bo moglo vršiti, ali zdravniška umetnost je vendar kralja otela smrti in v soboto je bil Edvard VII. slovesno kro-

nan. Časopisje razpravlja tem povodom na dolgo in na široko o razmerah Angleške. Resnica je, da je Edvard VII. postal kralj v času, ki je bil za Angleško jako kritičen in tudi sedaj niso razmere dosti boljše, čeprav je burska vojna končana, a vzlic tem je istina, da je Angleška danes največji, najmogočnejši in najbogatejši imperij na svetu. In istina je tudi, da, predno izgubi to pozicijo bo angleški lev še tako rjul in se branil, da se bo tresel ves svet. Kronanje se je vršilo z veliko slovesnostjo. Prihitelo je v London na stotisoče zunanjih gostov. Že na vse zgodaj se je zbralo radovedno občinstvo na ulicah, koder se je imel pomikati slavnostni sprevid in koder je bilo postavljeno vojaštvo. Ob 10. uri dop. so prišli prvi knežji gostje v westminstersko cerkev. Tem so sledili v majhnih presledkih drugi znameniti povabljeni. Ob 11. uri sta se odpeljala kralj in kraljica v cerkev. Poleg kraljevske kočije sta jahala vojvoda Connaught in lord Kitchener. V cerkvi so bili poleg tujih knežjih gostov zbrani dostojanstveniki. Vojvoda Devonshire je držal krono, marki Londonderry kraljevski meč. Koj potem, ko je nadškof iz Canterburyja zavzel svoje mesto, sta pri cerkvi izstopila kralj in kraljica. Prva je stopila v cerkev kraljica, kateri je nosilo osem pažev vleč obleke. Pozdravljena je bila s klicem »Vivat, regina Aleksandra«. Kmalu potem je ob zvokih fanfar vstopil kralj s sijajnim spremstvom. Pozdravljen je bil s klicem »Vivat, rex Eduardus«. Kralj je šel do prestola in se poklonil kraljici na kar se je ob zvokih fanfar začelo kronanje. Najprej je bila rekognicija, to je potrjenje, da je Edvard pravi kralj, sin kraljice Viktorije in princa Alberta ter ima po zakonu pravico do krone. Ko je bilo to končano, je kralj sprejel sv. obhajilo, na kar je bil čitan evangelij. Kralj je s krepkim glasem odgovarjal na vsa vprašanja in potem podpisal listino, s katero prisega, da bo vladal po postavi in po pravici, da bo spoštoval vse pravice naroda in čuval protestantsko cerkev. Ob 12. uri 50 minut so zadoneli topovi in v tem trenutku je nadškof iz Canter-

ako ni predpisana v učnem črtežu? Sicer ne vem ničesar o njej, kajti razumel nisem niti besedice, a sedel sem nad to zoperno stvarjo cel mesec. Škoda lepega, izgubljenega časa.«

H. K. T.*)

Basen. Napisal Henryk Sienkiewicz.

Leti ropna tica, brkati ser, leti, leti, končno sede v sredini pečin pri sokolovem gnezdu ter zakroka na sokola:

»V imenu mojih postav, poslušaj me!«

»Česa želiš?« ga vpraša sokol.

»Ubiti te hočem ter požreti, reče brkati ser.

»In kaj ti je toliko za moj pogin?«

»Kako neumno vprašanje! Koliko pomanjkanja omike! Tesno mi je v mojem rojstnem gnezdu, zato hočem prevzeti tvoje, da morem kje nastaniti svoje mlajše sinove; potem pa imam svojo lastno politiko, kateri je tvoj obstanek na poti in končno, — krokaš z drugim glasom nego-li jaz ter me ne ljubiš.«

»Kar se tiče mojega glasu, oglašam se pač s takim, kakršnega mi je dal Bog,

*) H. K. T. ... je znak znanega germanizatorskega društva »hakatistov«.

LISTEK.

Izpit za povišanje.

Rusko spisal A. Čehov.

(Konec.)

Vsem učiteljem se je zdelo, da so dolžni smehljati se temu dovtipu svojega predstojnika, samo Fendrikov ni mogel najti na njem nič posebnega. Sploh tudi ni mogel pritrditi, da bi imelo zemljepisje kaj opraviti s poštarstvom, ker ni bilo to omenjeno niti v poštnih predpisih, niti v okrajnih naredbah. Toda čuval se je izreči glasno svoje mnenje, temveč zadovoljil se je odgovoriti z besedami: »Gotovo, tako je;« potem je zakašljal parkrat ter je pričakoval strahoma vprašanj, ki mu jih bodo stavili. Njegov sovražnik Galkin se je naslonil na svojem stolu nazaj ter je vprašal zategnjeno, ne da bi ga pogledal:

»No, torej... povejte mi, kakšno vlado ima Turčija?«

»To se razume samo ob sebi, da turško.«

»Hm... turško... to je precej raztegljiv pojem. Vedeti je treba ali ima

buryja ob oduševljenih ovacijah navzočnikov posadil kralju krono na glavo. V istem redu se je vršilo kronanje kraljice. Ko je bila slavnost končana, so vsi navzočniki zapeli angleško himno »God save the king and the queen«. Po končanem kronanju so vsi držani dostojanstveniki obljubili kralju zvestobo. Kralj in kraljica sta se potem v slovesnem sprevodu in z velikanskim spremstvom vrnila v kraljevsko palačo. Ljudstvo jima je prirejalo velikanske ovacije, tako da sta se morala — oba v kraljevskem ornatu in s krono na glavi — pokazati na balkonu.

Najnovejše politične vesti.

Francoske samostanske šole. Vlada nadaljuje neustrašno z zaključenjem francoskih samostanskih šol. Klerikalni upor ne vpliva nič. V Plogencu niso hoteli šolske sestre odpreti vrat. Vladni komisar je dal vrata razbiti in je šolske sestre iztirale. V St. Iviju se je zbralo mnogo žensk in od duhovnikov naščuvalnih kmetov, ki so hoteli preprečiti iztiranje nun, a ko je vladni komisar energično nastopil, se je množica razšla. — V Tressiagatu so klerikali napadli vladne organe s kamni. Ko je prišlo vojaštvo, so klerikalci zbežali. — Pregarjanje Poljakov v Nemčiji. V porensko vestfalskih okrajih preganjajo državna oblastva Poljake na vse načine. Te dni so imeli Poljaki neko slavnost. Vlada je 10 poljskim društvom prepovedala iti z razvitimi zastavami v cerkev in tudi poljski cerkveni govor je prepovedala. Slavnostni cerkveni govor pri poljski narodni slavnosti je bil vsled vladnega ukaza nemški! — Razmere v Macedoniji. »Peterb. Vjednostii« poročajo obširne detajle o strahovitim divjanju Turkov v Macedoniji. Okrog Bitolije in v tem kraju samem so Turki vse kristijane poklali. Mesto Debar v ohridskem vilajetu so Albanci popolnoma oropali in potem zažgali. Ravno tako so storili z raznimi kristijanskimi vasmii. Ustaši niso v stanu preprečiti tega divjanja turškega vojaštva. — Sestanek v Revalu. Veleoficiozna »Köln. Ztg.« pravi, da se pri sestanku ruskega carja z nemškim cesarjem niso sklenili nikaki politični dogovori, pač pa se je pokazalo, da imata tako Rusija kakor Nemčija trdno voljo, s svojo močjo skrbeti za mirni razvoj političnih razmer. Sedaj ni nič, kar bi urušitvenju tega namena nasprotovalo.

Dopisi.

Iz paradiža v košanski dolini. Naš oberkonsumar je jako priden. Ima vsako nedeljo in praznik po troje cerkvenih opravil in govorov. Pri teh ima obilo priliko, mahati po liberalcih v vsakovrstnih izrazih. Prav redek je njegov govor, da niso liberalci in brezverci vmes in vidi se mu na obrazu, da mu to sramotenje dobro tekne; drugega tako nič ne znajo ti praznoglavi žegnani petelini. Dne 27. m. m. je svojim vernim ovčicam pripovedoval o ubitem kaplanu Mikliču, ali ne tako, kakor ste vi pisali v »Na

kar pa zadeva moja čuvstva, povej, čemu te imam ljubiti?

»Zato se ne gre. Vem le, da imam pravico, ubiti ter požreti vsakogar, ki me ne ljubi.«

»Torej, ako bi te ljubil, bi me ne ubil?«

»Ah!«, pravi brkati ser, »če bi me ljubil, potem bi mi prostovoljno prepustil svoje gnezdo in istotako bi se dal prostovoljno požreti, da bi se moglo moje telo nekoliko zaokrožiti ter odebeliti.«

»Torej bi nikakor ne ubežal pogubi?«

»Seveda ne; toda prostovoljna smrt, s katero bi se za me žrtvoval, bi ti doprinesla večjo slavo.«

— — Molk nekaj časa. — —

»Kar ima biti, to bo,« dé končno sokol. »Vendar povej mi, dragi moj, kdo te je naučil takega modrovanja?«

Ko je slišal to brkati ser, je povzdignil glavo ter dejal z veliko ošabnostjo:

»Siromaček, ti bržkone še ne veš, da sem bil dve leti v vzgoji v zoologičnem vrtu v Berlinu!«

»Tako?« je dejal sokol. »Ha! Potem je tedaj moja rešitev le v Bogu in nekoliko tudi — v meni!«

rodu«, ampak pravil je, da je šel kaplan previdet in da so ga hudobneži napadli in pobili brez vsakega najmanjšega povoda, in kakor se samo razumi, je to hudodelstvo obesil liberalcem na vrat. Je pač lažniv kakor vsak črnih. Neko nedeljo je tudi pravil o nesrečnem otoku Martinik. Rekel je, da je od 40.000 ljudi ostalo in se rešilo le 25 nun, katere so zvesto molile in bile trdno zaprte v nekem podzemeljskem hramu. Kako to, da se Bog ni usmilil ostalih 39.975 ljudi, ki so jih našli večinoma mrtve s sklenjenimi rokami, ki so bili torej ubiti med molitvijo, tega ni povedal. Prav ste zadnjič pisali o strahu pred naturo. Tudi je po njegovem mnenju vse tiste nesreče kriva francoska brezverska vlada. No, kdor ima toliko soli v glavi, kakor kak vrabec, tisti sam ve, da je naš oberkonsumar pravil same oslarije.

Iz Zagorja ob Savi. V štev. 176 »Slovenskega Naroda« je dopis iz Zagorja, ki se tiče zgradbe šolskega poslopja v Zagorju (na Toplici) in tudi moje osebe, na kar sledeče odgovorjam:

Ni res, da bi se bil le en košček zidu moral podreti ali prestaviti; res pa je, da stoji še vsak zid tam in tako, kakor sem ga zastavil, kar se pa tiče mojega spoznavanja glede načrtov, sme biti gospod dopisnik popolnoma brez skrbi, kajti v teku 16 let kot stavbeni vodja sem postavil že mnogo stavb, katere daleč nadkriljujejo prihodnjo zagorsko šolo.

Ker pa gosp. dopisnik v svojem dopisu tako odločno zatrjuje, da se pri šoli podira in zidovje prezidava, pozivljam ga, da naj dokaže ali on ali kdo drugi, da sem pustil le en košček zidu podreti ali prezidati, pripravljen sem plačati 5000 K, beri: pet tisoč kron za družbo sv. Cirila in Metoda.

Zagorje ob Savi dne 6. julija 1902.

Frančišek Senekovič,

stavbeni vodja.

Iz Šoštanja. Dvajsetletnica »Šaleške čitalnice« v Šoštanju je uspela v vsakem oziru izborna. — Ako-ravno je čitalnični odbor sklenil to slavnost slaviti le v bolj ožjem okviru in šele 25letnico na poseben slovesen način, vendar je prihitelo dne 3. t. m. v Šoštanj ogromno občinstva iz cele Spodnje Štajerske. Zlasti mnogobrojno je bilo zastopano Mozirje po krasnem vencu dražestnih hrvatskih letoviščaric, katere je pripeljal v največji plohi Starčević. Toraj vsa čast njim in vsem dragim gostom, ki se niso ustrašili slabega vremena.

Ker se ni mogla slavnost vršiti zaradi skrajno neugodnega vremena na vrtu, vršila se je taista sicer v velikanskih, a za tako mnogobrojno občinstvo vendar pretesnih notranjih prostorih hotela »Avstrija« po napovedanem sporedu, katerega so otvorili čitalnični tamburaši v ličnih jugoslovanskih čepicah s krasno Parmatovo koračnico »Mladi vojaci«. Že pri tej točki pokazal je ta zbor, da se sme glede preciznega in finega udarjanja primerjati z najboljšim večjim tamburaškim zborom. Ta trditev se nam je še bolj utrdila, ko smo poslušali še nadaljne točke tega vrlega zbora!

Nato je pozdravil predsednik, notar Vinko Kolšek, v znesenih besedah vse goste ter predstavil slavnostnega govornika, častnega predsednika Ivana Vošnjaka. Iz njegovega, nad pol ure trajajočega velepomembnega govora, katerega, žal, ne moremo zaradi pretesnega prostora ponatisniti v celoti, slišali smo o marsikateri britki borbi, katero so morali ustanovitelj in za njimi drugi odbori čitalnice prenesti, da so zamogli društvo vzdržati in je spraviti na današnjo stopinjo!

Po tem, z velikim navdušenjem sprejetem govoru, nastopil je čitalnični mešan zbor s krasnimi jugoslovanskimi čepicami in zapel pod vodstvom simpatičnega pevovodje Jos. Remica prav izborno in precizno Volaričev »Gospodov dan«. Najbolj je očaral občinstvo Foersterjev mešani zbor »Ljubica«. Ta krasna skladba, polna velikih, težkih akordov, poje se samo po mestih, kjer imajo na razpolago velike pevske zборе, zaradi tega smo se že bali, kako bode taista vspela na malem odru. A ta naš strah je bil popolnoma neopravičen, kajti ko smo slišali to težko skladbo peti, pričrli smo se, da imamo pred seboj izborno izvežban pevski zbor, ki bi lahko stopil pred vsako razvajeno mestno

občinstvo! Zato so pa poslušalci burno plaskali brez konca in kraja. Da so se vse ostale pevske točke proizvajale fino in eksaktno, ni nam treba omenjati, kajti kar smo rekli glede »Ljubice«, to lahko trdimo glede vseh ostalih pesmi.

Po tem bogatem sporedu predstavljali so domači diletantje za to slavnost jako primerno Jurčič-Kersnikovo veseligr »Berite Novice«, ki se je z oblastvenim dovoljenjem lokalizirala pod naslovom »Berite Domovino«. To igrice so diletantje tako izborno predstavljali, da smo mislili, da imamo pred seboj same gledališke igralce! Zato pa sme biti šaleška čitalnica ponosna na svoje diletante.

Nato se je razvila v spodnjih prostorih hotela »Avstrija« jako prijetna prosta zabava, v veliki dvorani pa se je sukala plesa željna mladina pri pridnem igranju šaleške narodne godbe do ranega jutra.

Končno bodi še omenjeno, da je došlo iz vseh krajev širne Slovenije mnogobrojno brzojavnih in pismenih čestitk.

Kratky.

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

XVI.

Za vse človeštvo je prava sreča, da nima cerkev moči, da bi mogla uresničiti svoje namene glede znanosti, književnosti in umetnosti, kajti če bi imela to moč, se žigala bi znanstvene in književne proizvode s tisto vmeno, kakor je ljubljanski škof sežgal Cankarjeve pesmi.

Nikar misliti, da je preganjanje znanstvene in lepe literature kaj novega. To je že stoletja stara uredba v cerkvi. Že leta 496 je papež Gelazij izdal neki dekret, ki se smatra kot začetek indeksa, ali papež Gelazij je v tem dekretu le obsodil vsebino nekih knjig, ni pa prepovedal čitanja teh knjig. Kmalu pa je klerikalizem tudi v tem oziru dosegel, da je cerkev krenila na drugo pot in se je končno uvedlo, da cerkev prepoveduje in kaznuje čitanje njej neljubih knjig.

Prvi indeks je bil sestavljen leta 1559 za časa papeža Pavla IV. Tridentški koncil ga je predelal in spopolnil, kar se je potem tekom let še večkrat zgodilo, posebno korenito za časa papeža Benedikta XIV. l. 1758.

Sedanj papež Leon XIII. je izdal dne 24. januarja 1897. »konstitucijo«, s katero je indeks pravo popolnoma preduragal. Razveljavil je vse od prejšnjih papežev in koncilov izdane tozadevne določbe, izvzemši konstitucijo papeža Benedikta XIV., kateri velja tudi še sedaj.

Glasiom teh dveh konstitucij ne pripoznava cerkev nikake svobode znanstvenega raziskovanja, ampak zahteva, da se njene določbe pod smrtnim grehom spoštujejo, a kdor tega ne stori, je že ekskomuniciran, ne da bi to cerkev prej posebe izrekla.

Vsebinska teh konstitucij se da razdeliti na četrto skupin: na določbe za čitatele, na določbe za pisatelje, na določbe za knjigotržce in na določbe za cenzorje.

Oglejmo si, kaj pravijo te določbe: Brez dovoljenja cerkvenih predstojnikov ne smejo prepovedanih knjig še tisti brati, pri katerih se na noben način ni bati, da bi dotični spisi nanje slabo vplivali. Da, če kdo hrani prepovedano knjigo, ne da bi jo čital, stori smrtni greh!

To je gotovo jako zanimivo. Po tej določbi tudi duhovniki ne smejo brati »Slovenskega Naroda«, in vendar ga bere vsi od kraja, dasi je vsak že s tem, da »Narod« bere, izobčen! Tudi Brejce, Schweitzer, Šusteršič, Povše, Pfeifer itd. so vsi izobčeni, ker se te cerkvene odredbe ne drže, kajti škofovega dovoljenja, čitati naš list, nima nobeden. Zato pa vprašamo škofa: kako morete trpeti, da so voditelji Vaše stranke ljudje, ki so izobčeni iz cerkve, kako morete pri volitvah razpostavljati Najsvetejše za take ljudi, kako morete dovoliti, da taki izobčeni duhovniki darujejo maše in dele sv. zakramente?

Nadalje določata rečeni dve konstituciji: Tiskarji in založniki so dolžni predložiti vsako filozofično in bogoslovno knjigo cerkveni oblasti v cenzuro. Duhovniki sploh ne smejo nobene knjige izdati, če niso svojega škofa vprašali za svet.

Knjige, ki jih je spisal krivoverec ali v kateri so »verske zmote« — in verska zmota je vse, kar ni klerikalizmu všeč — se ne smejo tiskati in prodajati. Kdor se ne drži tega, zapade izobčenju, in sicer so izobčeni založnik, tiskar, stavec, mašinist in tudi korektor. Izobčenje nastopi samo po sebi, ne da bi cerkev to posebe izrekla — a kakor smo videli v prejšnjih člankih, je dovoljeno in je dobro delo, če se takega človeka umori!

Človek bi se vsemu temu smejal na ves glas, ko bi ne videl, kako silno se trudi klerikalizem, da bi dobil moč, uresničiti te svoje naklepe in kako se v okviru,

v katerem se morejo škofje prosto gibati, zatirata in ubijata svobodna znanost in svobodna literatura. Kako so preganjali Levstika, kako so se trudili, da bi ubili Gregorčiča, kako so sramotili v »Rimskem katoliku« Stritarja in Tavčarja, kako so preganjali Aškercu! Prav slovenski klerikalizem je v ubijanju lepe literature še bolj fanatičen, kakor klerikalizem v družini deželah. Naš klerikalizem je v tem oziru blazen vandal in bi z živinsko strastjo rad vse poteptal v črno zemljo, ko bi mogel. Ali si moremo sploh misliti bolj blaznega fanatizma kakor se je pokazal v tem, da so bile Cankarjeve pesmi sežgane, Aškercu pa prepovedano maševanje, ker je v neki baladi pripisoval ženski lepoti tako moč, da spreobrne pogana h kristijanstvu? Slovenci smo batin rimskega klerikalizma tako vajeni, da takega barbarstva niti prav ne čutimo. Ko bi se pri Nemcih, pri Francozih ali pri Italijanih zgodilo kaj takega, kakor se je pri nas zgodilo Gregorčiču, Aškercu in Cankarju, nastal bi tak vihar, da bi škofje trepetali. A pri nas? Mi še poljubljamo bič, ki nas tepe.

Ravno tiste pravice, kakor si jih lasti cerkev glede znanosti in umetnosti, si jih lasti tudi glede časopisov. Indeks-kongregacija je že leta 1832. izrekla, da velja cerkvena cenzura tudi za politične časopise. Škofje že od nekdaj prav pridno prepovedujejo neklerikalne časopise. Leta 1863. je 11 avstrijskih škofov prepovedalo celo vrsto časnikov, v najnovšem času pa je samo ljubljanski škof prepovedal »Slovenski Narod«, »Ljublj. Zvon«, »Rodoljub« in »Rudeči prapor«, ne da bi bil dobil vsaj tak odgovor, kakor tridentški njegov tovariš Valussi.

To zatiranje in ubijanje slovenske literature in slovenskih časopisov nam pač jasno kaže vso nevarnost in pogubnost klerikalizma in bi moralo že to združiti vse tiste, katerim je resnično za slovenstvo in za blagor naroda, na najljutejši boj proti klerikalizmu.

Klerikalci se dobro zavedajo pogubnosti svojega divjanja in zlasti se zavedajo, da je indeks smrt prave znanosti, a vendar ne mislijo odnehati. Prof. Reinering je v »Historisch-politische Blätter« obelodanil klasično izjavo, da je izveličanje jedne same duše več vredno, kakor vsa znanost, in jezuit Desjardius je proglasil, da ima cerkev neomejeno oblast, ustaviti razvoj kake znanosti, če bi mogla ta znanost postati nevarna. Kako se ta oblast pojavlja, priča proces proti Galileju. Galilei je bil obsojen v ječo in trpinčili so ga, ker je učil, da je zemlja okrogla in se suče. In to isto priča tudi dandanašnji boj proti darvinizmu.

Pač prav je pisal dolgoletni urednik prvega klerikalnega lista »Civiltà cattolica«, jezuit Curei, natančen poznavalec klerikalizma, njegovih namenov in njegovih sredstev. Vatikan je potrebna kovačnica, ki je vedno pri rokah, da kuje strele, katere meče na ljudi, ki jih sovraži ali ki so mu na potu. V ta namen razširja mnenje, da je v Rimu izbran areopag učenjakov, ki nadzira literaturo vsega sveta, ki zna zlato ločiti od žlindre in zamore katoličane svariti pred žlindro. To pa je bajka. Naj že zavlada poštenje in naj se ima pogum reči: »Sistem, kakor je utelesen v kongregaciji indeksa, je v sedanjih razmerah nevzdržljiv. Ali potem bi ugasnil ogenj v kovačnici, kjer se v Rimu kujejo strele, na milijone vesti bi več ne bilo v dvomih in odpadlo bi na milijone težkih grehov, a tega Vatikan ne pripusti, ker sloni njega gospodstvo na dvomih vesti in na težkih grehii!!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. avgusta.

— **Osebna vest.** Gospod Stanislav Levec, sin g. ravnatelja Frana Levca, je imenovan praktikantom pri računskem oddelku c. kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani.

— **Klerikalci in jezikovno vprašanje.** Na shodu v Šmarju pri Jelšah je dvorni svetnik dr. Ploj izrekel mnenje, da vlada ne sme jezikovnega vprašanja rešiti le jednostransko, le parcialno, le za Čehe, nego da bi je morala rešiti tudi za Jugoslovane. To je nazor, kateremu mora vsak resen človek pritrditi. Stvar je za nas Slovence toli pomembnejša, ker zamore parcelna rešitev jezikovnega vprašanja postati za naš narod usodopolnega pomena, kajti če se reši ta zadeva samo glede Čehov, potem je gotovo, da Jugoslovani zopet dolgo let ne pridemo na vrsto. Slovenci na Kranjskem bi to že še prenesli, ker tu je v zunanem uradovanju zadobila slovensčina veljavo, ki ji gre, kako pa bi to prenesli Slovenci na Štajerskem, na Koroškem in na

Primorskem, je drugo vprašanje. Z ozirom na to smo si šteli v dolžnost pojasniti, kakšen je dejanski položaj, pojasniti, da klub, kateremu je dr. Ploj podpredsednik, vlado lahko prisili, storiti to, kar je po nazoru dr. Ploja in tudi po našem nazoru neizogibno potrebno. Pričakovali smo, da bo »Slovenec« v imenu tega kluba kategorično povedal: Klerikalni klub stori vse to, kar je potrebno, da vlado prisili rešiti jezikovno vprašanje tudi za Jugoslovane. Mesto take kategorične izjave pa je »Slovenec« priobčil notico, v kateri skuša napraviti nekak dovtip, v kateri pa ni čisto nič povedano, če hoče klerikalni klub storiti to, kar je treba, da se uresniči želja dr. Ploja. »Slovenec« je v svoji notici norčavo pozivljaj napredne poslance, naj store, kar treba za uresničenje Plojeve želje, glede stališča klerikalnega kluba pa ni znil besedice. To pač kaže, da klerikalci nimajo volje kaj storiti in mi smo tudi pripravljeni zastaviti svojo glavo, da združeni jugoslovanski klerikalci ničesar ne store. Mar je tem ljudem za narodne zadeve! No, ušli pa odgovornosti ne bodo, zato jim garantiramo. V klerikalnem klubu so združeni, izvzemši slovenske naprednjake, vsi drugi slovenski in hrvaški, pa še neki maloruski in češki poslanci. Ta klub zamore vsled tega števila svojih članov prisiliti vlado, da izpolni željo dr. Ploja, medtem ko napredni klub vsled števila svojih članov tega ne more. Inteligenca poslancev in njih govorniška spretnost ne pride pri tem v poštev. Odločilno je samo število. Ker imajo klerikalci to število, bi lahko začeli in dognali tisto akcijo, ki jo je sprožil dr. Ploj, storili pa tega ne bodo, ker jim je za rešitev jezikovnega vprašanja toliko, kakor za lanski sneg. S polnim prepričanjem rečemo, da bo prej Ljubljana tekla na Vrhniko, nego bodo klerikalci kaj resnega storili za narodno stvar. Klerikalci imajo narodnost vedno samo na jeziku in se delajo narodne, da ljudi varajo, storili pa niso zanje še nikdar nič in tudi nikdar ne bodo, kajti klerikalizem je brezdomovinstvo.

— **Anton Laharnar** †. Danes zjutraj je po dolgi bolezni umrl zvesti rodoljub realni profesor in učitelj modernih jezikov na ljubljanskih srednjih šolah, g. Anton Laharnar. Pokojnik, ki je dosegel starost 53 let, je bil doma iz Bukovega na Tolminskem. Služboval je dolgo časa v Roveredu na južnem Tirolskem. Šele pred nekaj leti se mu je izpolnila želja, da je prišel v Ljubljano in tu ga je zdaj dohitela smrt. Bodi mu ohranjen prijazen spomin.

— **V zdravniško zbornico kranjsko** so bili dne 17. julija t. l. izvoljeni sledeči zdravniki: Dr. Anton Arko, dr. Janko Marolt, dr. Peter De Franceschi, dr. Erich Schreyer, dr. Karl Bleiweis vitez Trsteniški, dr. Emil Bock, dr. Vinko Gregorič, dr. Edo Šlajmer, dr. Alfred pl. Valenta. Za namestnike: Dr. Franc Kogoj, dr. Ivan Premrov, dr. Alojzij Homan, dr. Anton Schiffrer, dr. Ivan Eržen, dr. Julius Schuster, dr. Hans Högl, dr. Ivan Geiger, dr. Ivan Kopriiva. Dne 9. avgusta ob 6. zvečer konstituirala se je zbornica ob navzočnosti vladnega zastopnika c. kr. deželnega zdravstvenega referenta, gospoda dr. Frana Zupanca. Izvoljeni so bili: Dr. Karl Bleiweis vitez Trsteniški predsednik, dr. Emil Bock podpredsednik, dr. Vinko Gregorič zapisnikar, dr. Anton Arko in dr. Alfred pl. Valenta za člana prestojništva. Za namestnika v prestojništvu: Dr. E. Šlajmer, dr. E. Schreyer. Za delegata v c. kr. deželni zdravstveni svet: Dr. P. De Franceschi, dr. J. Marolt; za namestnika: dr. A. Arko, dr. E. Schreyer.

— **Višja dekliška šola v Ljubljani**. C. kr. naučno ministrstvo je višji dekliški šoli v Ljubljani za tekoče leto dovolilo 2000 K podpore.

— **Kdo postane namestnik v Trstu?** Že nekaj tednov je tega, kar smo mi poročali, da je naslednikom tržaškega namestnika grofa Goëssa določen dvorni svetnik v ministertvu notranjih

del dr. Simonelli. Sedaj potrjujejo to vest, ki smo jo mi prvi prinesli, tudi tržaški »Piccolo« in drugi listi. Omenjamo pri ti priliki, da je dr. Simonelli zmožen hrvaškega jezika, sicer pa da je nekak ljubljene ministarskega predsednika Körberja.

— **Poročil se je** danes železniški uradnik g. Ignacij Smole z gđ. Je lico Prešernovo. Čestitamo!

— **„Parižanka“** Gđ. Ivane Kobilčeve portretno sliko »Parižanka« je kupila na budipeštanski umetniški razstavi ogrska vlada. Ta slika je bila nastavljena tudi na I. sloven. umetniški razstavi v Ljubljani. Gđ. Kobilčeva v kratkem dovrši svojo veliko alegorično sliko za mestno dvorano.

— **Velikanske komisije malenkostni uspeh**. Pisalo se je, da bo na dolenski železnici od 1. oktobra začel vozil osebni vlak za jedno uro hitreje. Kakor čujemo, se je res velikanska komisija bavila s to zadevo in uspeh je ta, da bo vlak vozil za celih osem minut hitreje kakor doslej.

— **Iz Ježice** se nam piše: Dne 10. avgusta je bil občni zbor prostovoljnega gasilnega društva na Ježici na podlagi od deželne vlade potrjenih pravil, pri katerem se je sestavil odbor. Udov je do sedaj pristopilo 54. Veselje do tega prekoristnega društva se kaže v obče. Več odličnih mož je prestopilo z veseljem k društvu, ki mu bo močna podpora.

— **Gasilska slavnost v Kamniku**. Včeraj je kamniško gasilno društvo praznovalo svojo 20letnico, ob jednem pa se je vršil občni zbor »Zaveze« gasilnih društev. Mesto je priredilo udeležnikom sijajen sprejem. Prišlo je nad 400 gasilcev. »Zaveza« je izvolila za častne člane dež. predsednika barona Heina, dež. glavarja pl. Detelo in dež. odbor. nika Grassellija.

— **Gledališka predstava v Črnomlju**. Narodna čitalnica v Črnomlju priredi v nedeljo, dne 17. t. m. v svojih prostorih gledališko predstavo, pri kateri nastopijo kot gostje člani slovenske drame iz Ljubljane. Vstopnice se dobivajo že od danes naprej v narodni čitalnici. Upriporil se bo de grokaz v treh dejanjih »Oče in oči« ali »Ženski Otel«.

— **Toča**. Iz Loškega potoka se nam piše: Dne 9. t. m. med poludnem in eno uro bila je tu huda nevihta in takoj skoraj pol ure trajajoča toča. Zadnja napravila je veliko škodo, kajti uničila je vse poljske pridelke. Ker je pri nas samo ena žetev, so bila še vsa žita na polju. Ubogi kmetje, celo leto se mučimo in v pol uri vidimo ves trud v blatu pomandran. Letos nas je že parkrat tudi voda zalila ter nam uničila prvo košnjo. Sena smo prav malo dobili. Zares v uprav obupnem položaju smo. — Davčni eksekutor bo priromal kmalo in za njim bira. Kam se hočemo obrniti? Naš poslanec pa veselo piska in tolče ob bobenček ter nam tako zapira vrata do podpore. Če bo šlo tako naprej, bosta kmalo davek in bira v nevarnosti. Radovedni smo, če nam pride posl. Jaklič v dolgem zimskem času s svojo muziko pajčevino preganjat. Druge pomoči menda ne bo, kakor globoko zahtujoč prositi: O sv. Žilindra in Tvoj pomočnik, usmilita se nas!

— **Nesreča v Sesljanu**. V soboto so bili pokopani oni, ki so pri eksploziji v Faccanionijevem kamenolomu ponesrečili. Pogreb orožniškega stražmojstra Winklerja je bil v Nabrežini in je imel okrajni glavar Rebek jako lep govor. Ponesrečeni delavci so bili pokopani v Madhinjevi, kjer sta govorila glavar Rebek in italijanski generalni konzul grof Dominioni. Različne okolnosti, ki so bile šele sedaj razkrite, kažejo, da se nesreča ni zgodila slučajno, kakor se misli, ampak da zadeva krivda podjetništva, zlasti inženirja Faccanionija.

— **Deželna hipotečna banka za Goriško**. Kakor se iz zanesljivega vira poroča, ustanovila se bo z novim letom v Gorici deželna hipotečna banka. Dajala bo zlasti kmetovalcem kredit proti 4% obrestim ter proti amortizaciji dolga v 149 pololetnih obrokih.

— **„Slovenec“** prinesel je v sobotni svoji številki vest, da kavarne v Virantovi hiši ni več in da pride v to hišo Drag. Hribarjeva tiskarna. Mi smo

bolje informirani ko »Slovenec, kajti ta novica ni resnična, marveč se preseli začetkom septembra kavarne »Merkur« z Glavnega trga v prenovljeni lokal v Virantovi hiši. Toliko resnici na ljubo.

— **Nove stavbe**. Na stavbišču nekdanje deželne bolnice ob Dunajski cesti pričela je kmetška posojilnica za ljubljansko okolico ravnokar z gradnjo trinadstropne hiše. Nova hiša z lepo fasado stala bo na voglu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic. Na Stredryjevem svetu ob Erjavčevi cesti gradi nadučitelj Adolf Weinlich jednonadstropno vilo. V Prulah se je pričelo z gradnjo jednonadstropne hiše za mestnega cestnega preglednika Frana Boha, v Slomškovih ulicah pa si postavi mizarski mojster Karol Binder prostorno novo mizarsko delavnico in skladišče.

— **Nesreča**. Gosp. Ivan Dietrich, davčni oficial v Litiji, se je peljal v soboto s konjem proti Razdrtem na Notranjskem in padel z voza tako nesrečno, da si je levo nogo dvakrat zlomil. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Tepež**. Hlapci gospoda Oroslava Dolenca so se bili včeraj opoludne zaradi neke malenkosti doma tako stepli, da je moral gospodar poklicati policijo, katera jih je za kosilo odvedla v »špehkanro«. Med njimi sta tudi dva brata, ki se pa pri tepežu nista hotela poznati.

— **Tatvina**. G. Avgustu Bukovicu, uradniku pri deželnem odboru, je bilo v soboto zvečer z dvorišča deželnega dvorca ukradeno Pengeot kolo, vredno 380 kron. Tat je dosedaj še neznan.

— **Aretovan tat**. Mestna policija je policija je 9. t. m. aretovala Jožefa Wolbanka, ki je bil preganjan v policijskem listu zaradi hudodelstva tatvine. Wolbank je že večkrat kaznovan in zelo nevaren tat.

— **Prisiljenec pobegnil**. V soboto je pobegnil prisiljenec Jožef Trtnik od zgradbe deželnega dvorca, koder je delal.

— **Najnovejše novice**. Umrl je na Dunaju znani žurnalist Moric Szeps. Sobotni »Slovenec« pravi, da je »Neues Wiener Tagblatt« Szepsov list. Resnica je, da je bil Szeps že od l. 1886. največji nasprotnik tega lista. So pač veliki nevedneži, ti slovenski klerikalci. — Velik požar. V Sevilli na Španskem je nastal ogenj. Zgorelo je tabaka v vrednosti treh milijonov kron. — Spomenik cesarju Maksu I. ki se postavi v Korminu v spominu 400letnega združenja Goriške in Gradišanske z Avstrijo, se razkrije v kratkem. Spomenik je že izgotovljen — Sic transit gloria mundi. Te dni so v Neapolju na javni dražbi razprodajali pohištvo nekdanj vsemogočnega Crispije. Vse je šlo za prav majhen denar; tudi za spomine, ki so jih Crispiju darovali razni vladarji, se nihče ni trgal. — Na smrt obsojen. Bivšega igralca v Novem Sadu, Andreja Čepića je sodišče v Mitrovici obsodilo na smrt na vešalih, ker je ustrelil svojo ljubimko. Čepić je na obsodbo rekel, naj ga le obesijo, ker je že itak življenja sit. — Umrl je v Gorici v starosti 71 let bivši avstrijski poslanik v Belemgradu fem. baron Thömmel. — Umor v pijanosti. V Šarlottenburgu pri Berlinu je visokošolec Karol Schwan v pijanosti napadel na cesti slikarja Konrada Hagena in ga brez najmanjšega vzroka ustrelil. — Za obnovitev Markovega stolpa v Benetkah je dozdaj nabrana svota 1.365.000 lir. — Justifikacija. V Banjaluki so obesili posestnika Marića, ki je najel nečega Turka za 32 K, da umori moža njegove ljubimke Ker je dotični Turek moža le ranil, ga je Marić sam ubil. — Italijanski visokošolci prirede tekom prihodnjega meseca v Trstu shod, na katerem bodo zahtevali laško univerzo. — Ponesrečil je pri trganju cvetlic na hribih pri Hallu frizerski pomočnik Vilko Wickmann. — Klerikalen poštenjak. V Stretzen pri Dessavi je učitelj in mežnar Ludovik Bernot pobegnil in odnesel cerkveno blagajno, v kateri je bilo 50.000 K. — Brezvesten zdravnik. V Schönhausenu pri Hallein bivajoči zdravnik dr. Wogle je pobegnil, ker je sodna preiskava dognala 240 slučajev, v katerih je ta zdravnik pomagal odgnati plod.

— **Kolaška slavnost v Zagrebu**. 15. in 16. t. m. slavi zaslužno hrvaško pevsko društvo »Kolo« 40letnico svojega prosvetnega delovanja v službi hrvaške pesmi. 14. in 15. se zberó pevsko društva iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine, iz Slovenske in od drugod v Zagrebu. Društva dospó večinoma korporativno in z zastavami, nekatera tudi v narodni noši. Tudi 4 ženska pevsko društva v narodni obleki pridejo, tako da bo samó zunanjih pevcev preko 1000. Središče slavlja — razen koncerta — bo

Zapadni perivoj za »Hrvat. Domom«, kjer je 20 manjših in večjih paviljonov, 2 restavraciji, 2 pivarni, 3 kavarne, slaščičarna, pivnica vina i. t. d. Tudi razni ateljeji so si postavili ondi svoje hišice. Dalje so ondi vodometi. Brzovjavni in telefonski urad imata tudi svojo postajo. Za pevce je postavljena v največjem paviljonu ogromna tribuna. Vršili se bodo koncerti, matinee, slavnostni sprevid in veselica v Maksimiru. Slavnost bo sijajna ter se je udeležé tudi slovenska pevsko društva, pa tudi mnogo privatnih oseb.

* **Samomor z možnarjem**. Posesnik Konrad Kaufmann iz Obermochla na Zgornjem Stajerskem si je na kaj originalen način končal življenje. Nabasal je možnar, s katerim se navadno streja pri procesijah, se vsedel nanj in užgal. Seveda je bil takoj ekspediran na oni, baje boljši svet.

* **Pretepavanje otrok na ukaz okrajnega glavarstva**. V Ustju na Češkem je bil te dni 11letni dečko poklican na policijo, kjer so ga položili na klop in mu odšteli 20 batin. Izkazalo se je, da se je to zgodilo na ukaz okrajnega glavarstva. To ima navado, da dečke, ki še niso dosti stari, da bi jih sodišče kaznovalo, izroča policiji, katera mora otroke pretepavati, in sicer določa glavarstvo, koliko batin kdo dobi. To postopanje je škandalozna zloraba uradne oblasti in listi zahtevajo, da se dotični okrajni glavar strogo kaznuje.

* **Roparski umor**. V soboto zjutraj so našli na Dunaju, v okraju Rudolfsheim 82letno trafikantino Viljelmino pl. Jüllich umorjeno. Sum, da je storil ta umor, leti na 21letnega fanta. Ta se je v petek zvečer utihotapil v stanovanje rečene trafikantije, se skril pod posteljo in starki v spanji prerezal vrat. Morilec je odnesel 60 K denarja, nekaj smodk, zlatnine in znamk.

Društva.

— **Slovensko trgovsko društvo „Merkur“** vabi gospode člane, da se zanesljivo udeležé predavanja ki bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih v »Narodnem domu« Predaval bo naš član g. A. Žnideršič o menjicah. Pristop imajo tudi trgovski sotrudniki in uradniki, ki niso naši člani. Po predavanju je razgovor o trgovski bolniški blagajni. Gospode člane prosimo, da se v obilnem številu odzovejo, ker je s tem predavanjem vezan trgovski večerni tečaj, ki ga društvo otvori s 1. sept. t. l.

— **Vabilo** na občni zbor, ki ga bo imela podružnica »Slovenskega planinskega društva« v Kamniku dne 14. t. m. ob osmih zvečer v hotelu Fischer v Kamniku. Dnevni red: Nagovor predsednika; poročilo tajnikovo; poročilo blagajnikovo; volitev enega novega člana v odbor. Posamezni nasveti. Ker se bo na tem zboru govorilo in določilo, kdaj in kako da se naj postavi turistijska koča na kamniškem sedlu (1879 m), prosimo, da bi se blagovolilo udeležiti zborovanja mnogo članov in drugih prijateljev našega planinstva in turistike.

Odbor.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Vrhnika 11. avgusta. Občinski zastop na Vrhniki je jednoglasno sklenil protest zoper brezvestno početje klerikalnih poslancev v deželnem zboru, ki je gmotno v škodo prebivalstvu.

Dunaj 11. avgusta. Ministrski predsednik Körber se je danes odpeljal v Ratot k ogrskemu ministrskemu predsedniku Széllu.

Dunaj 11. avgusta. Morilca 80 letne trafikantije Jüllich je policija zasučila na vse zgodaj v Pratru, ko je štel denar in pregledoval srečke, ktere je bil poropal. Branil se je kakor blazen. Izkazalo se je, da je koj po umoru šel v Prater in tam celo noč plesal.

Dunaj 11. avgusta. Danes je bil tu obešen morilec krošnjarja Kesslerja. Tako strašne justifikacije še ni bilo na Dunaju. Obešenec je namreč še celih 12 minut na vešalah živel in šele potem izdihnil. Policijski svetnik Haboda je rekel, da bi se ga bilo še 10 minut po obešenju lahko smrti otelo.

Pariz 11. avgusta V departementu Saône et Loire je vlada odstavila štiri župane, ker so se ustavljali zatvorjenju samostanskih šol. Sodni dvor v Choleinu je obsodil dva župnika, ker sta strgala državne pečate z vrat zatvorjenih samostanskih šol; prvi župnik bo osem dni zaprt, drugi pa jeden mesec.

London 11. avgusta. Kralj je kronanje dobro prestal in je tako zdrav, da se ne bodo več izdajaliulletini.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 9. avgusta 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.90
Skupni državni dolg v srebru	101.75
Avstrijska zlata renta	121.55
Avstrijska krona renta 4%	99.90
Ogrska zlata renta 4%	121.30
Ogrska krona renta 4%	98.90
Avstro-ogrski bančni delnice	1594.00
Kreditne delnice	688.50
London vista	239.80
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.05
20 mark	23.42
20 frankov	19.07
Italijanski bankovci	94.20
C. kr. cekini	11.26

Žitne cene v Budimpešti

dne 11. avgusta 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	50	50	6.61
Rž " " april 1903	50	50	6.95
Rž " " oktober	50	50	5.73
Koruza " avgust	50	50	4.86
Oves " maj 1903	50	50	5.02
Oves " oktober	50	50	5.33

Efektiv.

Trdno.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 8. avgusta: Antonija Vertovc, zasebnica, 86 let, Mestni trg št. 5, ostarelost.

V deželni bolnici:

Dne 5. avgusta: Fran Češnovar, kurilec, 44 let, kap.

Dne 7. avgusta: Jakob Nahtigal, ključar, 46 let, vsled krvavega iz rane.

V hiralnici:

Dne 7. avgusta: Marija Vervar, dninarica, 86 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. Srednji tlačni tlak 736.0 mm.

Augst	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
9.	9. zvečer	737.2	15.1	sl. svzhod	jasno	0.0 mm.
10.	7. zjutraj	738.9	13.9	sl. svzhod	oblačno	3.9 mm.
	2. popol.	736.6	23.0	sr. jug	pol. oblač.	
11.	9. zvečer	735.4	16.7	sl. sever	oblačno	0.0 mm.
	7. zjutraj	733.0	12.5	sl. jvzh.	oblačno	
	2. popol.	732.5	13.8	sr. zahod	dež	0.0 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 16.4° in 17.9°, normale: 19.3° in 19.3°.

Potrta od neizmerno tuge javlja gospa **Fani Laharner** v lastnem kakor tudi v imenu svoje hčere **Marijane** vsem sorodnikom in sočuvstvujočim prijateljem prežalostno vest o smrti svojega iskreno ljubljene, nepozabnega soproga, odnosno očeta, gospoda

Antona Laharnerja

c. kr. profesorja na c. kr. državni ve-
likli realci

ki je danes ob polu 3. uri zjutraj, po dolgi, težki bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoč, v 53 letu svoje dobe blažen v Gospodu zaspal.

Truplo dragoga pokojnika se bode v torek, dne 12. avgusta, ob 5. uri popoldne v hiši žalosti v Gorupovih ulicah št. 4 svecano blagoslovilo in potem na pokopališču pri sv. Krištofu v lastni rakvi položilo k zadnjemu počitku.

Svete zadušne maše darovale se bodo v trnovski župni cerkvi.

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1902.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja o priliki izgube našega ljubljene sina, oziroma brata, gospoda

dr. med. Rado Frlan-a

zobozdravnika v Ljubljani

izreka najprisernejšo zahvalo vsem mnogobrojnim vdeležnikom pogreba, kakor tudi vsem onim, ki so mu doposlali v zadnji pozdrav prelepe vence in šopke

(1906) žalujoča rodovina Frlan-ova.

Zahvala.

Vsem našim ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremili preljubelega in nepozabnega soproga, oziroma očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Karola Kavčič-a

posestnika in trgovca

k večnemu počitku. Posebno pa se še zahvaljujemo gg. duhovnikom, požarni brambini in nje načelniku za spremstvo, kakor tudi gg. pevcem za ganihve nagrobnice.

Vsem srčna hvala!

Razdrto, dne 8. avgusta 1902.

(1907) žalujoči ostali.

Kahm in Murnik

prodajata

brinovec in burski liker

Frana Cveka iz Kamnika.

b (1789-5)

Dr. Ivan Tavčar

odvetnik v Ljubljani

vsprejme

koncipijenta.

Čevljarsko orodje

z izvrstnim strojem in nekaj hišne opreme, pripravno za vsakega mojstra in pomočnika, se po ceni proda. Več se izve v **Radovljici, Pod mestom št. 12.**

Gostilna „pri zlati ribi“.

Vsak dan

sveži

raki.

S spoštovanjem

(1629-10) **Fran Rozman**, gostilničar.

Pri podiranju starega gimnazijskega poslopja

prodaja se različna

stavbena tvarina

kakor:

zidarska in strešna opeka, opeka za tlak, kamenje in kamenitne plošče, lesovje iz podstrešja, okna, vrata i. t. d.

Prodaja se na licu mesta.

Vničujte

muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-146)

Najboljše sredstvo je ameriški

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Zahvala in priporočilo.

Prisrčno se zahvaljujem za dosednji obisk v gostilni „Pri črnem medvedu“ ter se istotako priporočam za cenjeni obisk v svoji novi

restavraciji „Merkur“

v „Katoliškem domu“ (Turjaški trg)

kjer bode izborna postrežba gledé pijač in jedil.

Cene pijač razvidne so iz lepakov.

Z najodličnejšim spoštovanjem

(1883-3)

Rus.

Dr. Valentin Krisper

in

Dr. Fran Tominšek

naznanjata, da sta premestila svojo

odvetniško pisarno

v hišo št. 8 Sednijskih ulic

nasproti novi justični palači.

V Ljubljani, dne 9. avgusta 1902.

(1908-1)

Zahvala.

Za mnoge pismene in brzojavne sočutne izjave gledé neljube sitnosti v logaškem okraju izrekam tem potom svojo presrčno zahvalo.

Frank Sakser

urednik „Glas Naroda“ v New Yorku
(1913) U. S. of A.

Sprejme se takoj

mlad (1893-2)

trgovski pomočnik

izurjen v prodajalni mešanega blaga. — Ponudbe na **M. Šbil v Mokronogu.**

Stanovanje

v III. nadstropju s 3 sobami, kuhinjo in priključki se s 1. novembrom odda.

Več se izve v **Židovskih ulicah št. 1, I. nadstropje.** (1901-2)

Majhna vila z vrtom

ali hišica z vrtom v Ljubljani v približni ceni 10.000 kron

se kupi.

Piše naj se detajlirano pod „Mir“, poste restante, Ljubljana. (1914)

Fotografični aparat

dobro ohranjen z vso pripravo, ki je pred enim letom veljal 220 K, je sedaj dobiti za jako nizko ceno. (1894-2)

Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Proda se 5 orolov velik vinograd

polovica posajena z ameriško trto, ki že zdaj rodi 80 veder vina, jako lepa lega v **Ljubli**, žel. postaja **Videm na stajerskem**, ¼ ure od žel. postaje. Hiša za stanovanje, hlev, dve tlačilnici, 4 kadi. Cena 4000 gld. Plača se pod jako ugodnimi pogoji. (1875-3)

Natančneje pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Dr. Julij Schuster

se je vrnil s potovanja.

Ob priliki pevske slavnosti dne 15., 16. in 17. t. m. v Zagrebu

priporočam svojo gostilno pod naslovom:

„Gostiona k Gaju“

Ant. P. Matkovića

Gajeve ulice št. 25

v koji se dočijo izključno samo naravna in dobra hrvaška vina v raznih cenah, počeni od 28 do 70 novč. za liter. Obenem se dobé: razna pečena na razno, kakor: janjet, prasički, goske in race, ter ostala okusna jedila za jako nizke cene.

Prosim za mnogobrojni poset.

Z velespoštovanjem

Ant. P. Matković.

(1912-1) Gajeve ulice št. 25.

Blag. gosp.

Gabrijel Piccoli,

lekar

dvorni založnik Nj. svet.

papeža Leona XIII.

v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero morem najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izbornu učinkujočo zdravilo služila pri želodčnih in črevesnih boleznih.

Krmin, 13. maja 1897.

Miroslav Leitner

e. kr. davčni blagajnik

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1893.

1507-4 a Karol grof Strasoldo.